

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 2 februari 1945 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45, såvitt propositionen avser jordbruksärenden.

(1:a avd.)

Utskottet får härigenom avgiva utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts till riksdagen den 4 januari 1945 avlåtna proposition, nr 2, angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45, i vad propositionen avser framställningar berörande jordbruksdepartementets verksamhetsområde.

Beträffande utredningen i dessa ärenden får utskottet hänvisa till motsvarande punkter i propositionen bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för den 4 januari 1945 (bilaga 9 s. 59—75 och bilaga 17 s. 119—127).

Driftbudgeten.

Nionde huvudtiteln.

B. Lantbruksstyrelsen m. m.

1:o) **Lantbruksingenjörer och deras biträden: Avlöningar.** Den 14 april 1944 fastställde Kungl. Maj:t av riksdagen godkänd avlöningsstat för lantbruksingenjörer och deras biträden att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45. Staten upptager bland annat en anslagspost till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal å 305 000 kronor. Sagda anslagspost är avsedd för avlöande av bland annat 21 extra ordinarie ritbiträden i lönegrad Eo 7 samt 10 extra ordinarie kontorsbiträden i lönegrad Eo 4 (jfr prop. nr 204/1939 och IX H. T. 1941 s. 8; r. skr. nr 349/1939 och 9/1941).

I anledning av framställning från lantbruksstyrelsen har Kungl. Maj:t den 4 augusti 1944 bemyndigat styrelsen att tills vidare under budgetåret 1944/45 hos lantbruksingenjören i Hallands län samt Älvsborgs läns södra del anställa ett extra ritbiträde med placering i lönegrad Ex 7.

I skrivelse den 15 september 1944 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om be-

myndigande att tills vidare under budgetåret 1944/45 anställa ytterligare 4 extra ritbiträden i lönegrad Ex 7 och 3 extra kontorsbiträden i lönegrad Ex 4.

Föredraganden, statsrådet Rubbestad, har i ärendet anfört följande:

»Med hänsyn till vad lantbruksstyrelsen anfört anser jag mig böra förordna, att antalet statsanställda biträden hos lantbruksingenjörerna ökas under innevarande budgetår. Enligt lantbruksstyrelsens förslag borde ökningen för löpande budgetår avse 5 ritbiträden i lönegrad Ex 7 samt 3 kontorsbiträden i lönegrad Ex 4. Enligt min mening torde det emellertid vara till fyllest, om antalet ritbiträden bestämmes till 3, däri inräknat det ritbiträde, till vars anställande Kungl. Maj:t den 4 augusti 1944 lämnat sitt tillstånd, medan däremot antalet kontorsbiträden bör bestämmas till 5. Kostnaderna för denna ökning av antalet biträden ha för löpande budgetår beräknats till 9 644 kronor. För genomförande av den nu förordade utökningen av antalet biträden torde riksdagens medgivande böra inhämtas till att den i avlöningsstaten för lantbruksingenjörer och deras biträden upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må under budgetåret 1944/45 överskridas med högst 9 700 kronor.»

Utskottet. Utskottet som icke funnit anledning till erinran mot vad föredragande statsrådet anfört och föreslagit hemställer,

att riksdagen må medgiva, att den i avlöningsstaten för lantbruksingenjörer och deras biträden upptagna anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1944/45 överskridas med högst 9 700 kronor.

C. Lantbruksakademien m. m.

2:o) **Statens växtskyddsanstalt: Inventarier och utrustning m. m., reservationsanslag.** För ifrågavarande ändamål anvisade 1937 års riksdag (IX H. T. p. 22; r. skr. nr 9) för budgetåret 1937/38 i samband med anstaltens förflyttning till Bergshamra ett reservationsanslag av 90 000 kronor.

I skrivelse den 16 maj 1944 har *styrelsen för statens växtskyddsanstalt* hemställt om anvisande för innevarande budgetår av 3 145 kronor 37 öre till bestridande av kostnaderna för dels ytterligare två kylaggregat till anstaltens termostatanläggning, dels ock vissa elektriska installationsarbeten. Ifrågavarande maskiner och arbeten ha enligt vad anstaltsstyrelsen upplyst blivit nödvändiga till följd av vidtagna ändringar i den ursprungliga byggnadsplanen för anstaltsbyggnaden vid Bergshamra i syfte att få till stånd skyddsrumsanläggning.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Pehrsson-Bramstorp, har icke funnit annat att erinra mot anstaltsstyrelsens förslag än att medelsanvisningen för ändamålet syntes böra avrundas till 3 200 kronor.

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts framställning och hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må till *Statens växtskyddsanstalt: Inventarier och utrustning m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av 3 200 kronor.

D. Undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanärningar m. m.

3:o) **Lantbrukshögskolan: Byggnadsarbeten, reservationsanslag.** Vid 1942 års riksdag anvisades å riksstaten under anslagstiteln Lantbrukshögskolan: Byggnadsarbeten och vissa andra engångskostnader ett reservationsanslag av 973 400 kronor. Genom beslut den 17 april 1942 bemyndigade Kungl. Maj:t styrelsen för lantbrukshögskolan, bland annat, att för en kostnad av högst 45 000 kronor låta verkställa ombyggnad och reparation av mangårdsbyggnaden vid Ugerups försöksgård. Vidare har å riksstaten för budgetåret 1944/45 under anslagstiteln Lantbrukshögskolan: Byggnadsarbeten anvisats ett reservationsanslag av 28 000 kronor för uppförande av en lagringskällare för potatis vid Flahults försöksgård.

I särskilda skrivelser den 11 september och den 14 november 1944 har *styrelsen för lantbrukshögskolan* hemställt, att å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1944/45 måtte anvisas ytterligare respektive 10 400 och 6 500 kronor till ifrågavarande byggnadsföretag.

Över högskolestyrelsens framställning om ytterligare medel till byggnadsarbeten å mangårdsbyggnaden vid Ugerups försöksgård har *byggnadsstyrelsen* den 28 september 1944 avgivit remissutlåtande.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»I betraktande av vad högskolestyrelsen anfört vill jag föreslå, att ytterligare 10 400 kronor äskas för ombyggnad och reparation av mangårdsbyggnaden vid Ugerups försöksgård. Då uppförandet av en överbyggnad å lagringskällaren vid Flahults försöksgård synes medföra icke obetydliga fördelar, förordar jag, att jämväl detta arbete kommer till stånd. I anslutning till vad högskolestyrelsen föreslagit tillstyrker jag, att ett belopp av 6 500 kronor upptages för ändamålet. De av mig nu förordade medelsanvisningarna, (10 400 + 6 500 =) 16 900 kronor, torde böra ske å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår i form av ett reservationsanslag, benämnt Lantbrukshögskolan: Byggnadsarbeten.»

I enlighet med Kungl. Maj:ts framställning hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *Lantbrukshögskolan: Byggnadsarbeten* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av 16 900 kronor.

F. Veterinärväsendet m. m.

4:o) **Statens veterinärmedicinska anstalt: Förbättring av tillfartsväg m. m., reservationsanslag.** I gemensam skrivelse den 15 december 1944 har *styrelsen för statens veterinärmedicinska anstalt, föreståndaren för lantbruks-högskolans jordbruksförsöksanstalt, styrelsen för statens lantbrukskemiska kontrollanstalt samt lantbruksakademiens förvaltningsutskott* hemställt, att å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1944/45 måtte anvisas ett belopp av 15 000 kronor till förbättring av tillfartsvägen till förstnämnda anstalt m. m.

Föredragande statsrådet har — efter redogörelse för innehållet i nämnda skrivelse — anfört och föreslagit följande:

»De i förevarande framställning ifrågasatta förbättringsarbetena synas mig vara av den angelägenhetsgrad, att desamma böra komma till utförande med det snaraste. Med hänsyn härtill förordar jag, att erforderliga medel för ändamålet anvisas å tilläggsstat för innevarande budgetår. Mot de verkställda kostnadsberäkningarna, vilka sluta å i runt tal 15 000 kronor, har jag icke något att erinra. Sagda belopp torde böra anvisas i form av ett särskilt reservationsanslag, benämnt Statens veterinärmedicinska anstalt: Förbättring av tillfartsväg m. m., samt ställas till anstaltens förfogande.»

Utskottet. Utskottet som biträder Kungl. Maj:ts framställning hemställer i enlighet härmed,

att riksdagen må till *Statens veterinärmedicinska anstalt: Förbättring av tillfartsväg m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av 15 000 kronor.

G. Lanthushållning i allmänhet.

5:o) **Befrämjande av fröodlingen m. m.: Vissa undersökningar rörande lin- och hampberedningen, reservationsanslag.** Under denna anslagstitel anvisade 1942 års riksdag (prop. nr 316; r. skr. nr 415) å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

I en av statens livsmedelskommission med tillstyrkan den 5 september 1944 överlämnad framställning har *statens linnämnd* anhållit, att för ett vart av budgetåren 1944/45 och 1945/46 måtte för fortsatta undersökningar rörande lin- och hampberedningen till linnämndens förfogande ställas ett reservationsanslag av 20 000 kronor.

Kostnaderna för de till den 1 augusti 1944 genomförda undersökningarna ha av linnämnden beräknats uppgå till i runt tal 26 000 kronor, varför av de anvisade medlen, 30 000 kronor, vid nämnda tidpunkt återstode odispo-

nerat ett belopp av omkring 4 000 kronor. Omförmälda kostnader fördelade sig enligt en av linnämnden upprättad sammanställning sålunda.

Löner	kronor	6 067: 55
Hyra av försökslokal	»	1 900: —
Försök vid Svalöv	»	2 303: 10
Maskiner	»	14 062: 61
Linhalm	»	913: 50
Bränsle	»	334: 25
Diverse	»	342: 95

Summa kronor 25 923: 96.

Enligt vad linnämnden i sin skrivelse upplyst pågår ifrågavarande undersökningsverksamhet, som under åren 1942 och 1943 i huvudsak varit förlagd till linberedningsverket i Laholm, under år 1944 i en av Riksförbundet lin och hampa till förfogande ställd lokal i Roslags Näsby.

Linnämnden har framhållit att, då det vore av vikt att arbetena kunde fortsättas utan avbrott, ökat anslag behöves redan för innevarande budgetår. Kostnaderna intill den 1 juli 1945 ha av linnämnden beräknats sålunda.

Löner	kronor	5 800
Hyra	»	1 710
Försök med bråkning	»	12 300
» » skäktning	»	2 000
Diverse försök	»	1 000
Linhalm	»	400
Diverse	»	790

Summa kronor 24 000.

Över linnämndens framställning har *lantbruksstyrelsen* yttrat sig.

Efter redogörelse för innehållet i sistnämnda yttrande har *departementschefen* anfört följande:

»Ifrågavarande undersökningar, vilka med stöd av statsmedel bedrivits genom statens linnämnds försorg, ha redan lämnat resultat, som varit av stor betydelse för lin- och hampberedningen. Undersökningarna synas därför böra fullföljas. Det under innevarande budgetår för detta ändamål erforderliga beloppet, 20 000 kronor, torde lämpligen böra äskas av riksdagen å tilläggsstat II till riksstaten för löpande budgetår. Anslaget bör — i likhet med vad som tillämpats i fråga om tidigare anvisning för ändamålet — givas karaktär av reservationsanslag och benämnas Befrämjande av fröodlingen m. m.: Vissa undersökningar rörande lin- och hampberedningen. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga bestämmelser rörande dispositionen av anslaget.»

Jämväl utskottet anser lämpligt att ifrågavarande undersökningar fullföljas. Då anslagsberäkningen icke föranleder någon utskottets erinran, hemställer utskottet sålunda,

Utskottet.

att riksdagen må till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Vissa undersökningar rörande lin- och hampberedningen* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av 20 000 kronor.

6:o) **Statens maskin- och redskapsprovninganstalter: Särskilda undersökningar, reservationsanslag.** Under denna anslagstitel anvisades å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 ett reservationsanslag av 8 000 kronor för utförande av undersöknings- och provningsverksamhet beträffande potatislagerhus.

I skrivelse den 11 september 1944 — varöver infordrade utlåtanden avgivits av statskontoret, lantbruksstyrelsen, styrelsen för lantbrukshögskolan, statens livsmedelskommission, styrelsen för statens centrala frökontrollanstalt och styrelsen för statens växtskyddsanstalt — har *styrelsen för statens maskin- och redskapsprovninganstalter* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte dels ställa till anstaltens förfogande ett belopp av 15 000 kronor för fortsättande av ifrågavarande verksamhet, dels ock bemyndiga Svenska spannmålsaktiebolaget att i samråd med anstalterna för samma verksamhet inlösa högst 200 ton potatis.

De äskade medlen avsågos komma till användning enligt följande i skrivelsen intagen uppställning:

Instrument m. m.	kronor	1 500
Analysar	»	800
Arbets- och kontrollantkostnader	»	3 500
Provningnämndens resekostnader och konsultering av sakkunniga	»	7 000
Frakter och diverse	»	200
Kostnad för tryckning av illustrerad redogörelse	»	1 500
Oförutsedda utgifter	»	500
	Summa kronor	15 000.

Framställningen har tillstyrkts av flertalet hörda myndigheter.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»Med hänsyn till önskvärdheten av att ifrågavarande undersökningar fullföljas finner jag mig, i likhet med flertalet av de i ärendet hörda myndigheterna, böra tillstyrka anstaltsstyrelsens framställning om anvisande av ytterligare medel för ändamålet. Emellertid torde i anslutning till vad lantbruksstyrelsen och statskontoret anfört förevarande försöksverksamhet kunna hållas inom en kostnadsram av 12 500 kronor. Då de fortsatta undersökningarna äro avsedda att äga rum under budgetåret 1944/45, synes beloppet böra upptagas å tilläggsstat II till riksstaten för nämnda budgetår. Vid undersökningarnas bedrivande torde erforderligt samarbete böra åvägbringas med övriga institutioner, vid vilka verksamhet av liknande art förekommer. Frågan om bemyndigande för Svenska spannmålsaktiebolaget att inlösa för undersökningarna erforderlig mängd potatis torde jag senare få ånyo anmäla för Kungl. Maj:t.»

Tillstyrkande bifall till Kungl. Maj:ts framställning hemställer utskottet, *Utskottet.*

att riksdagen må till *Statens maskin- och redskapsprovninganstalter: Särskilda undersökningar* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av 12 500 kronor.

7:o) **Befrämjande av landsbygdens elektrifiering, reservationsanslag.** För detta ändamål ha hittills anvisats sammanlagt 20 000 000 kronor, därav 5 000 000 kronor för ett vart av budgetåren 1940/41 och 1941/42, 2 000 000 kronor för budgetåret 1942/43, 4 000 000 kronor för ett vart av budgetåren 1943/44 och 1944/45. För sistnämnda budgetår ha tillika för ändamålet uppförts å allmän beredskapsstat II 2 000 000 kronor och å allmän beredskapsstat III 4 000 000 kronor.

Förevarande anslag utbetalas och disponeras av länsstyrelserna i enlighet med bestämmelser som meddelas för varje särskilt fall. För avgivande av utlåtanden i frågor rörande understöd till befrämjande av landsbygdens elektrifiering har tillsatts en beredning, benämnd elektrifieringsberedningen, bestående av en representant för en var av kommerskollegium, lantbruksstyrelsen, vattenfallsstyrelsen och statens bränslekommission.

I skrivelse den 31 augusti 1944 har *elektrifieringsberedningen* hemställt, att — under förutsättning att å allmän beredskapsstat upptagna medel ansåges icke böra tagas i anspråk — för ifrågavarande ändamål måtte anvisas dels å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1944/45 7 000 000 kronor, dels ock å riksstaten för budgetåret 1945/46 ett lika stort belopp.

Statens industrikommission har den 4 oktober 1944 avgivit utlåtande i ärendet.

Efter redogörelse för innehållet i elektrifieringsberedningens skrivelse samt industrikommissionens utlåtande har *departementschefen* anfört följande:

»För befrämjande av landsbygdens elektrifiering ha under de senaste krisåren anvisats högst betydande belopp. Sammanlagt ha för ändamålet beviljats anslag å 20 000 000 kronor, därav 4 000 000 kronor för budgetåret 1944/45. Såsom framgår av vad elektrifieringsberedningen anfört torde emellertid sistnämnda belopp icke komma att förslå för utförande av sådana elektrifieringsföretag, som måste anses önskvärda att få till stånd under återstående del av löpande budgetår. Med hänsyn härtill anser jag mig böra tillstyrka, att å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår ytterligare medel anvisas för ifrågavarande ändamål. Vid bedömande av anslagets storlek måste emellertid beaktas, att knapphet förefinnes eller kan komma att inträda beträffande de råvaror, som erfordras för utförande av elektrifieringsföretag. I betraktande härav finner jag mig icke kunna föreslå, att högre belopp än 3 000 000 kronor nu avses till förevarande bidragsverksamhet.»

Utskottet. Utskottet biträder Kungl. Maj:ts framställning och hemställer,

att riksdagen må till *Befrämjande av landsbygdens elektrifiering* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av 3 000 000 kronor.

H. Egnahemsbildning, kolonisation och grundförbättringar m. m.

8:o) **Egnahemsbildning: Byggnadsbidrag till vissa arbetarsmåbrukslåntagare, reservationsanslag.** Till byggnadsbidrag till vissa arbetarsmåbrukslåntagare har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 50 000 kronor. Enligt 19 § kungörelsen den 7 juni 1940 (nr 590) angående statsunderstödd arbetarsmåbruksverksamhet kan sökande av arbetarsmåbrukslån, om han har tre eller flera barn under sexton års ålder och om hans bostadsbyggnad med hänsyn härtill göres större än som eljest skulle ha varit behövt, till täckande av den härigenom föranledda kostnadsökningen, i mån av behov, erhålla bidrag av statsmedel intill ett belopp av högst 1 000 kronor. Sådant bidrag kan också under motsvarande förutsättningar utgå till innehavare av arbetarsmåbrukslån för att täcka kostnad för tillbyggnad av bostad. Statsbidrag beviljas av egnahemsstyrelsen.

I skrivelse den 31 augusti 1944 har *egnahemsstyrelsen* — med förmälan att de för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1944/45 tillgängliga medlen redan i det närmaste helt tagits i anspråk — hemställt, att å tilläggsstat till riksstaten för nämnda budgetår måtte anvisas ett reservationsanslag av ytterligare 50 000 kronor.

Departementschefen har, enär det vore önskvärt att ifrågavarande verksamhet fortsattes även under återstående delen av innevarande budgetår, ansett sig böra förorda, att ett anslag av 50 000 kronor för ändamålet uppfördes å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45.

Utskottet. Utskottet som icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört och föreslagit hemställer,

att riksdagen må till *Egnahemsbildning: Byggnadsbidrag till vissa arbetarsmåbrukslåntagare* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av 50 000 kronor.

J. Skogsväsendet.

9:o) **Skogsvård m. m.: Ersättning åt skogsvårdsstyrelser för kostnader föranledda av inskränkningar med hänsyn till försvaret i rätten att avverka skog, förslagsanslag.** Den 30 juni 1943 har utfärdats lag (nr 458) om inskränkning med hänsyn till försvaret i rätten att avverka skog.

I särskilda skrivelser den 4 oktober, den 30 oktober och den 14 november 1944 har *skogsstyrelsen* hemställt, att för bestridande under innevarande

budgetår av vissa med nämnda lag förenade kostnader måtte anvisas ett belopp av 84 000 kronor.

Efter redogörelse för innehållet i skogsstyrelsens skrivelser har *departementschefen* anfört följande:

»Jag torde få erinra om att jag förut denna dag under punkt 203 i nionde huvudtiteln av årets statsverksproposition förordat, att medel till ersättning åt skogsvårdsstyrelserna för kostnader föranledda av inskränkningar med hänsyn till försvaret i rätten att avverka skog anvisas under nionde huvudtiteln. Mot skogsstyrelsens beräkning av anslagsbehovet för innevarande budgetår till ifrågavarande ändamål, vilken beräkning slutar å ett belopp av 84 000 kronor, har jag intet att erinra. Det sålunda erforderliga ersättningsanslaget synes böra anvisas å tilläggsstat för löpande budgetår samt givas karaktär av förslagsanslag. Närmare föreskrifter rörande dispositionen av anslaget torde i sinom tid få meddelas av Kungl. Maj:t.»

Med biträdande av framställningen hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *Skogsvård m. m.: Ersättning åt skogsvårdsstyrelser för kostnader föranledda av inskränkningar med hänsyn till försvaret i rätten att avverka skog* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av 84 000 kronor.

10:o) **Skogsvård m. m.: Väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo, reservationsanslag.** 1933 års riksdag anvisade för budgetåret 1933/34 under utgifter för kapitalökning, fonden för förlag till statsverket, ett reservationsanslag av 500 000 kronor att utgå såsom statsbidrag till vissa väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo. För budgetåren 1934/35 och 1938/39—1944/45 ha för ändamålet anvisats anslag av respektive 500 000, 350 000, 100 000, 1 000 000, 2 800 000, 3 000 000, 500 000 och 500 000 kronor.

Till bidrag till vissa skogsvårdsåtgärder m. m. har å allmän beredskapsstat II för budgetåret 1944/45 uppförts ett anslag av 3 500 000 kronor samt å allmän beredskapsstat III för nämnda budgetår ett anslag av likaledes 3 500 000 kronor. Vid uppförandet av berörda beredskapsanslag ha medel bland annat beräknats för väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo.

I skrivelse den 15 september 1944 har *skogsstyrelsen* hemställt, att å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår måtte anvisas ett anslag av ytterligare 2 250 000 kronor för väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo.

I remissutlåtande den 2 oktober 1944 har *statskontoret* uttalat, att det kunde ifrågasättas, huruvida det i nuvarande läge förefunnes behov av att till förevarande ändamål — utöver det belopp på omkring 1 500 000 kronor, som redan funnes disponibelt — för innevarande budgetår anvisa ytterligare 2 250 000 kronor, särskilt som å beredskapsstat för nämnda budgetår upp-

förts anslag avsedda för bland annat väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo.

Investeringsutredningen har i remissutlåtande, vilket inkommit till jordbruksdepartementet den 27 december 1944, förklarat att enligt utredningens åsikt anslag för ifrågavarande ändamål icke borde anvisas å tilläggsstat till riksstaten för löpande budgetår.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»En viss ytterligare medelsanvisning under löpande budgetår för ifrågavarande ändamål synes med hänsyn till vad skogsstyrelsen anfört vara behöfelig. Jag anser mig därför böra förorda, att medel för ändamålet uppföras å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45. Anslagets storlek synes emellertid kunna i hög grad begränsas. Det torde vara tillräckligt, därest för ifrågavarande verksamhet avses ett belopp av 500 000 kronor. Emellertid vill jag framhålla, att, där vedavverkning i erforderlig utsträckning icke ägt rum, vägarbeten av ifrågavarande slag icke böra utföras förrän vedavverkningarna slutförts, i den mån vägarna icke omedelbart skola användas för framtransporterande av ved.»

Utskottet.

I likhet med departementschefen anser utskottet en viss ytterligare medelsanvisning för ifrågavarande ändamål behöfelig under innevarande budgetår. Mot den i propositionen företagna anslagsberäkningen har utskottet intet att erinra. Utskottet får därför hemställa,

att riksdagen må till *Skogsvård m. m.: Väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av 500 000 kronor.

N. Diverse.

11:o) **Utredning rörande åtgärder för det norrländska näringslivets förkovran, reservationsanslag.** Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 17 december 1943 har chefen för jordbruksdepartementet tillkallat utredningsmän för att verkställa utredning och avgiva förslag rörande åtgärder för det norrländska näringslivets förkovran (den s. k. norrländskommittén). Till bestridande av kostnaderna för kommittén har å riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisats ett reservationsanslag av 100 000 kronor. På grund av den omfattning kommitténs arbete redan fått kan emellertid enligt vad från kommittén meddelats redan nu förutses, att nämnda belopp icke kommer att förslå. De löpande kostnaderna för kommittén torde nämligen, enligt vad departementschefen inhämtat, komma att uppgå till omkring 140 000 kronor för innevarande budgetår. Härvid har hänsyn icke tagits till sådana kostnader, som äro att hänföra till av kommittén bedrivna eller planerade specialundersökningar. Dessa kostnader torde kunna uppskattas till omkring

50 000 kronor. Med beaktande härav skulle under innevarande budgetår för ifrågavarande ändamål erfordras ytterligare (140 000 + 50 000 — 100 000 =) 90 000 kronor. Sagda belopp synes enligt departementschefens uppfattning böra anvisas å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45.

Utskottet biträder framställningen och hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må till *Utredning rörande åtgärder för det norrländska näringslivets förkovran* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av 90 000 kronor.

Kapitalbudgeten.

Statens affärsverksfonder.

Domänverket.

12:o) **Inköp av fastighet vid Udenäs i Skaraborgs län.** I skrivelse den 18 februari 1944 har *domänstyrelsen* underställt Kungl. Maj:t frågan om inköp från Aktiebolaget statens skogsindustrier av fastigheten Granviken 3²⁸ i Udenäs socken, Skaraborgs län, med å fastigheten befintliga byggnader och anläggningar ävensom vissa inventarier för en köpeskillning av 83 000 kronor. Sedermera har domänstyrelsen ingivit en inom styrelsen upprättad promemoria med viss kompletterande utredning. Beträffande köpeskillningens gäldande har styrelsen hemställt, att 6 000 kronor av densamma måtte få gäldas av domänverkets markinköpsfond och återstoden av verkets driftmedel.

I ärendet har *riksräkenskapsverket* den 20 mars 1944 avgivit utlåtande.

Efter att ha redogjort för vad som i ärendet förekommit har *departementschefen* anfört följande:

»I betraktande av vad domänstyrelsen anfört har jag intet att erinra mot att domänstyrelsen från Aktiebolaget statens skogsindustrier förvärvar ifrågavarande fastighet för en köpeskillning av 83 000 kronor. Vad angår finansieringen av fastighetsförvärvet kan jag däremot — med hänsyn till de principer som varit vägledande vid den av 1944 års riksdag beslutade omläggningen av kapitalbudgeten — icke tillstyrka, att köpeskillningen gäldas i den ordning som domänstyrelsen föreslagit. I stället torde — i anslutning till vad riksräkenskapsverket uttalat — de för ifrågavarande fastighetsförvärv erforderliga medlen, 83 000 kronor, böra äskas av riksdagen å kapitalbudgeten under Statens affärsverksfonder: Domänverket i form av ett särskilt investeringsanslag. Då det torde vara angeläget, att medel för köpeskillningens gäldande snarast möjligt bliva tillgängliga, synes förenämnda belopp böra upp- tagas å tilläggsstat II till riksstaten för löpande budgetår. Investeringen bör i

princip amorteras och förräntas av domänverkets driftmedel. Sedan riksdagen anvisat medel för köpets genomförande, torde jag ånyo få anmäla frågan rörande de närmare villkoren för förvärvet. Jag förutsätter, att domänverket eller Aktiebolaget statens skogsindustrier i möjligaste mån skaffar de arbetare, som förut varit anställda vid det nedbrunna sågverket, arbete vid den klingsåg, som är avsedd att uppföras å ifrågavarande område, eller vid skogsavverkningar i trakten eller ock, där detta icke låter sig göra, å annan plats, där domänverket eller bolaget bedriver för arbetarna lämpligt arbete. Likaledes utgår jag från att arbetarna, där de förbliva i domänverkets eller bolagets tjänst, bibehållas vid sin pensionsrätt.»

Utskottet.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört och föreslagit, utan hemställer,

att riksdagen må till *Inköp av fastighet vid Undenäs i Skaraborgs län* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa investeringsanslag av 83 000 kronor.

Statens allmänna fastighetsfond.

13:o) **Byggnadsarbeten vid veterinärhögskolan.** På förslag av Kungl. Maj:t i 1941 års statsverksproposition anvisade riksdagen för budgetåret 1941/42 ett anslag av 535 000 kronor till byggnadsarbeten vid veterinärhögskolan (kapitalbudgeten, bil. 5, p. 1; r. skr. nr 159). Av nämnda belopp avsågos 500 000 kronor för påbörjande av en nybyggnad för veterinärhögskolans bujatrisk-obstetriska institution samt 35 000 kronor för utökning av lokalerna för rektors- och sysslomansexpeditionerna och telefonväxeln. Den 13 juni 1941 anbefalldes Kungl. Maj:t byggnadsstyrelsen att för en kostnad av högst 48 000 kronor verkställa nämnda tillbyggnad av lokalerna för rektors- och sysslomansexpeditionerna samt telefonväxeln ävensom att i samband därmed anordna bombsäkert skyddsrum. För budgetåret 1942/43 anvisade 1942 års riksdag (kapitalbudgeten, bil. 7, p. 1; r. skr. nr 225) till byggnadsarbeten vid veterinärhögskolan ett anslag av 1 043 000 kronor, varav 1 000 000 kronor avsågos för fullföljande av nybyggnaden för bujatrisk-obstetriska institutionen. Totalkostnaderna för detta företag hade enligt ett av byggnadsstyrelsen i skrivelse den 30 september 1941 framlagt förslag beräknats till 1 750 000 kronor.

Sedan frågan om vissa begränsningar av sistnämnda nybyggnadsföretag gjorts till föremål för undersökning genom bland annat 1940 års civila byggnadsutredning, anbefalldes Kungl. Maj:t den 22 maj 1942 byggnadsstyrelsen att låta för en kostnad av högst 1 545 000 kronor verkställa nybyggnad för veterinärhögskolans bujatrisk-obstetriska institution.

Sedermåra har efter förslag av Kungl. Maj:t i 1943 års statsverksproposition (kapitalbudgeten, bil. 6, p. 1; r. skr. nr 105) för budgetåret 1943/44 an-

visats ett anslag av (1 545 000 — (535 000 — 48 000) — 1 000 000 =) 58 000 kronor till slutförande av ifrågavarande byggnadsarbete.

I skrivelse den 28 augusti 1944 har *byggnadsstyrelsen* hemställt, att för utförande av nybyggnadsarbeten för veterinärhögskolans bujatrisk-obstetriska institution måtte å tilläggsstat för budgetåret 1944/45 anvisas ytterligare ett belopp av 110 000 kronor.

I ärendet har *föredragande statsrådet* anfört följande:

»Med hänsyn till vad byggnadsstyrelsen anfört samt till angelägenheten av att förevarande byggnadsarbeten snarast möjligt kunna slutföras vill jag förorda, att erforderliga medel till förstärkning av de förut anvisade anslagsbeloppen äskas å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår. Mot byggnadsstyrelsens beräkning av det ytterligare medelsbehovet för ifrågavarande ändamål, vilken beräkning slutar å ett belopp av (35 000 + 75 000 =) 110 000 kronor, har jag intet att erinra.»

Med biträdande av framställningen hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *Byggnadsarbeten vid veterinärhögskolan* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett investeringsanslag av 110 000 kronor.

Statens utlåningsfonder.

14:o) **Jordbrukets maskinlånefond.** Vid 1938 års riksdag (prop. nr 217; r. skr. nr 275) beslöts inrättande av jordbrukets maskinlånefond, varifrån statslån må tilldelas hushållningssällskap för utlämnande till enskild person eller sammanslutning av lån för anskaffande av jordbruksmaskin eller tvättmaskin. Närmare bestämmelser för ifrågavarande låneverksamhet återfinnas i kungörelsen den 17 juni 1938 (nr 401) angående lån från jordbrukets maskinlånefond, ändrad genom kungörelsen nr 404/1944. Såsom kapital till fonden ha för budgetåren 1938/39—1941/42 anvisats anslag av respektive 1 000 000, 1 200 000, 2 000 000 och 1 700 000 kronor.

I skrivelse den 15 september 1944 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1944/45 måtte anvisas ett anslag av 830 000 kronor till jordbrukets maskinlånefond.

Efter redogörelse för vad som i ärendet förekommit har *departementschefen* anfört följande:

»Av vad lantbruksstyrelsen anfört framgår, att en förstärkning av jordbrukets maskinlånefond torde vara behövlig under innevarande budgetår, därest ifrågavarande låneverksamhet skall kunna bedrivas i önskvärd omfattning. Jag biträder med hänsyn härtill förslaget om äskande av medel för ändamålet å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1944/45. Beträffande storleken av det ifrågasatta anslaget har jag intet att erinra mot av lantbruksstyrelsen föreslaget belopp, 830 000 kronor.»

Utskottet. Kungl. Maj:ts förevarande framställning biträdades av utskottet som hemställer,

att riksdagen må till *Jordbrukets maskinlånefond* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett investeringsanslag av 830 000 kronor.

Diverse kapitalfonder.

Statens reproduktionsanstalts fond.

15:o) **Nybyggnad för statens reproduktionsanstalt.** För ifrågavarande ändamål har å allmän beredskapsstat III för budgetåret 1944/45 uppförts ett anslag av 1 400 000 kronor (prop. nr 281/1944 s. 290).

I skrivelse den 30 maj 1944 har *lantmäteristyrelsen* i anledning av en framställning i ämnet från direktören för statens reproduktionsanstalt hemställt, att frågan om nya lokaler för anstalten måtte snarast bringas till sin lösning.

I skrivelse den 11 december 1943 har *byggnadsstyrelsen* med bifogande av ritningar jämte viss annan utredning framlagt förslag till nybyggnad för statens reproduktionsanstalt för en beräknad kostnad av 1 400 000 kronor.

Enligt en inom byggnadsstyrelsen verkställd beräkning skulle nybyggnadsförslaget betinga en kostnad av 1 400 000 kronor, fördelad sålunda:

Byggnadsarbeten, inklusive betongpålning	kronor	920 000
Värmeledning och ventilation	»	180 000
Sanitära anläggningar	»	50 000
Elektriska ledningar	»	55 000
Elektrisk varuhiss	»	22 000
Brandalarm	»	20 000
Nedfartsramp, planering	»	20 000
Ritningar, kontroll och administration samt oförutsedda utgifter	»	133 000
	Summa kronor	1 400 000.

Över byggnadsstyrelsens framställning ha utlåtanden efter remiss avgivits den 11 februari 1944 av statskontoret och den 3 mars 1944 av 1940 års civila byggnadsutredning.

Föredragande statsrådet har i ärendet anfört följande:

»Av utredningen torde framgå, att de nuvarande lokalerna för statens reproduktionsanstalt äro otillfredsställande. Dels äro lokalerna otillräckliga och dels äro de så bristfälliga, att en fullt rationell drift icke synes kunna genomföras. Enligt vad som upplysts utgår det nuvarande kontraktet angående lokalernas förhyrning i och med utgången av september 1946. Någon lämplig utvidgning av lokalerna genom att förhyra ytterligare utrymmen torde icke kunna ske. Såsom i propositionen nr 281/1944 angående allmän beredskapsstat för budgetåret 1944/45 uttalats synes med hänsyn till det anförda frågan om nya lokaler för statens reproduktionsanstalt endast kunna lösas ge-

nom att en nybyggnad för anstalten kommer till stånd. Då någon annan för ändamålet lämplig tomt än den i ärendet föreslagna icke torde stå att få för rimlig kostnad, torde, såsom i samma proposition likaledes framhölls, den ifrågasatta förläggningen av anstalten böra godtagas. Enligt min mening bör med igångsättande av byggnadens uppförande icke längre anstå. Jag anser mig därför böra förorda, att för byggnadsföretaget erforderliga medel ställas till förfogande å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår. Medelsanvisningen torde böra bestämmas till samma belopp som å beredskapsstaten för löpande budgetår eller till 1 400 000 kronor. Jag förutsätter, att vid byggnadsarbetenas utförande kommer att iakttagas största möjliga sparsamhet så att de icke göras mera omfattande eller kostsamma än som oundgängligen av förhållandena påkallas.»

Utskottet som icke funnit anledning till erinran mot vad föredragande statsrådet anfört och föreslagit hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må till *Nybyggnad för statens reproduktionsanstalt* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett investeringsanslag av 1 400 000 kronor.

Stockholm den 2 februari 1945.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit

från första kammaren: herrar *Tjällgren, Carl Edmund Eriksson, Alfred Andersson, Gabrielsson, Anderberg, Jonsson, Hagman* och *Sundelin* samt

från andra kammaren: herrar *Andersson* i Löbbo, *Liedberg, Andersson* i Tungelsta, *Andersson* i Surahammar, *Pettersson* i Rosta, *Jacobson* i Vilhelmina, *Svensson* i Ljungskile och *Persson* i Vinberg.